

Briselē, 13.9.2017.  
COM(2017) 489 final

2017/0226 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**

**par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas  
līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI**

{SWD(2017) 298 final}  
{SWD(2017) 299 final}

## SATURS

|                                                                                                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| PASKAIDROJUMA RAKSTS .....                                                                                                                                                                     | 3  |
| 1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS .....                                                                                                                                                                | 3  |
| 1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi .....                                                                                                                                                    | 3  |
| 1.2. Vajadzība ieviest attiecīgos starptautiskos standartus un saistības un efektīvi<br>vērsties pret krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas<br>līdzekļiem .....     | 4  |
| 1.3. Saskaņība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā .....                                                                                                                     | 5  |
| 1.4. Saskaņība ar citām ES politikas jomām .....                                                                                                                                               | 7  |
| 2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE .....                                                                                                                               | 8  |
| 2.1. Juridiskais pamats .....                                                                                                                                                                  | 8  |
| 2.2. Valstu atšķirīgās nostājas .....                                                                                                                                                          | 8  |
| 2.3. Subsidiaritāte .....                                                                                                                                                                      | 9  |
| 2.4. Proporcionalitāte .....                                                                                                                                                                   | 9  |
| 2.5. Juridiskā instrumenta izvēle .....                                                                                                                                                        | 10 |
| 3. <i>EX POST</i> NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANAS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM<br>UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI .....                                                                             | 10 |
| 3.1. <i>Ex post</i> novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude .....                                                                                                          | 10 |
| 3.2. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām .....                                                                                                                                            | 11 |
| 3.3. Ietekmes novērtējums .....                                                                                                                                                                | 13 |
| 3.4. Normatīvā atbilstība un vienkāršošana .....                                                                                                                                               | 14 |
| 3.5. Pamattiesības .....                                                                                                                                                                       | 15 |
| 4. IETEKME UZ BUDŽETU .....                                                                                                                                                                    | 16 |
| 5. CITI ELEMENTI .....                                                                                                                                                                         | 16 |
| 5.1. Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība .....                                                                                                                 | 16 |
| 5.2. Skaidrojošie dokumenti .....                                                                                                                                                              | 16 |
| 6. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI .....                                                                                                                                                       | 16 |
| 6.1. Ierosināto pasākumu kopsavilkums .....                                                                                                                                                    | 16 |
| 6.2. Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums .....                                                                                                                              | 19 |
| EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par krāpšanas un viltošanas<br>apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes<br>Pamatlēmumu 2001/413/TI ..... | 29 |
| I SADAĻA. Priekšmets un definīcijas .....                                                                                                                                                      | 30 |
| II SADAĻA. Noziedzīgi nodarījumi .....                                                                                                                                                         | 31 |
| III SADAĻA. Jurisdikcija un izmeklēšana .....                                                                                                                                                  | 33 |
| IV SADAĻA. Informācijas apmaiņa un ziņošana par noziegumu .....                                                                                                                                | 34 |
| V SADAĻA. Palīdzība cietušajiem un preventīvi pasākumi .....                                                                                                                                   | 35 |
| VI SADAĻA. Nobeiguma noteikumi .....                                                                                                                                                           | 35 |

## **PASKAIDROJUMA RAKSTS**

### **1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS**

#### **1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Spēkā esošais ES tiesību akts, kas nodrošina kopējus minimālos noteikumus, saskaņā ar kuriem krāpšana bezskaidras naudas maksājumos tiek uzskatīta par noziedzīgu nodarījumu, ir Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem<sup>1</sup>.

Eiropas Drošības programmā<sup>2</sup> atzīts, ka Pamatlēmums vairs neatspoguļo mūsdienu realitāti un nepietiekami ņem vērā jaunas problēmas un tehnoloģiju attīstību, piemēram, virtuālās valūtas un mobilo maksājumus.

2013. gadā krāpšanas apmērs, izmantojot vienotajā Eiropas maksājumu telpā (SEPA) izdotas kartes, sasniedza EUR 1,44 miljardus, kas ir par 8 % vairāk nekā iepriekšējā gadā. Lai gan dati par krāpšanu pastāv tikai attiecībā uz maksājumiem ar karti, kartes ir vissvarīgākais bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis ES attiecībā uz darījumu skaitu<sup>3</sup>.

Ir svarīgi efektīvi cīnīties ar krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, jo tā apdraud drošību. Krāpšana bezskaidras naudas maksājumos nodrošina ienākumus organizētās noziedzības aprindām un attiecīgi dara iespējamās citas noziedzīgas darbības, piemēram, terorismu, narkotiku tirdzniecību un cilvēku tirdzniecību. Konkrētāk, saskaņā ar Eiropola datiem krāpšanā ar bezskaidras naudas maksājumiem gūtie ienākumi tiek izmantoti, lai finansētu:

- ceļa izdevumus:
  - lidojumus: informācija, kas gūta, īstenojot globālās aviosabiedrību rīcības dienas<sup>4</sup> darbības no 2014. līdz 2016. gadam, liecina par skaidru saikni starp krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, krāpšanu ar lidmašīnas biļetēm un citiem smagiem un organizētiem noziegumiem, tostarp terorismu. Bija zināms vai pastāvēja aizdomas, ka dažas no personām, kas ceļo ar krāpnieciskā veidā iegūtām biļetēm, ir iesaistītas citos nodarījumos;
  - ar ceļošanu saistīta cita veida krāpšana (piemēram, krāpnieciski iegūtu biļešu pārdošana un ceļošana ar tām). Galvenais veids, kā nelikumīgi iegādāties biļetes, ir izmantot apdraudētas kredītkartes. Citas metodes ietvēra, piemēram, apdraudētu lojalitātes punktu kontu izmantošanu, ceļojumu aģentūru pikšķerēšanu un krāpšanu ar kuponiem. Līdztekus noziedzniekiem ar krāpnieciski iegūtām biļetēm ceļo arī cilvēku tirdzniecībā cietušās personas un personas, kas darbojas kā “naudas mūļi”<sup>5</sup>.
- Izmitināšana: tiesībaizsardzības iestādes ziņo arī, ka krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos izmanto arī, lai atbalstītu citus noziegumus, kuru veikšanai ir

<sup>1</sup> [Oficiālais Vēstnesis L 149, 2.6.2001., 1. lpp.](#)

<sup>2</sup> Komisijas paziņojums “Digitālā vienotā tirgus stratēģija Eiropai”, [COM\(2015\) 192 final](#).

<sup>3</sup> Eiropas Centrālās bankas [“Ceturtais ziņojums par krāpšanu ar maksājumu kartēm”](#), 2015. gada jūlijs (jaunākie pieejamie dati).

<sup>4</sup> papildu informācija [šeit](#).

<sup>5</sup> Jēdziens [“darbojas kā naudas mūļi”](#) apzīmē personu, kas starp dažādām valstīm pārved noziedzīgi iegūtus līdzekļus. Naudas mūļi noziedzīgi iegūtus līdzekļus saņem savā kontā; tad tie izņem minētos līdzekļus un pārskaita naudu uz citu kontu, kas bieži atrodas ārvalstīs, bet daļu naudas patur paši sev.

nepieciešama pagaidu uzturēšanās, piemēram, cilvēku tirdzniecību, neatbilstīgu imigrāciju vai narkotiku tirdzniecību.

Eiropols arī ziņoja, ka tirgū attiecībā uz krāpšanos ar maksājumu kartēm Eiropas Savienībā dominē labi strukturēti un pasaules mērogā aktīvi organizētās noziedzības grupējumi<sup>6</sup>.

Turklāt krāpšana bezskaidras naudas maksājumos kavē digitālā vienotā tirgus attīstību divos veidos:

- tā rada nozīmīgus tiešus ekonomiskos zaudējumus, kā liecina iepriekš minētās aplēses par krāpšanu ar kartēm EUR 1,44 miljardu apmērā. Piemēram, krāpšanas ar kartēm dēļ aviosabiedrības visā pasaulē zaudē aptuveni USD 1 miljardu gadā<sup>7</sup>;
- tas mazina patērētāju uzticēšanos, kas var novest pie zemākas ekonomiskās aktivitātes un ierobežotas līdzdalības digitālajā vienotajā tirgū. Saskaņā ar jaunāko Eiropas Komisijas aptauju par kibernetisko drošību<sup>8</sup> lielākā daļa interneta lietotāju (85 %) uzskata, ka risks kļūt par kibernetiskā cietuša pieaug. Turklāt 42 % lietotāju ir bažas par tiešsaistes maksājumu drošību. Drošības apsvērumu dēļ 12 % lietotāju mazāk iesaistās digitālos darījumos, piemēram, izmanto banku pakalpojumus tiešsaistē.

Izvērtējot pašreizējo ES tiesisko regulējumu<sup>9</sup>, konstatētas trīs problēmas, kas veicina pašreizējo situāciju saistībā ar krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos Eiropas Savienībā:

1. Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu dažus noziedzīgus nodarījumus nevar **efektīvi izmeklēt un par tiem ierosināt kriminālvajāšanu**.
2. Dažus nodarījumus nevar efektīvi izmeklēt un par tiem ierosināt kriminālvajāšanu darbības šķēršļu dēļ.
3. Noziedznieki izmanto **preventīvo pasākumu** nepilnības, lai veiktu krāpnieciskas darbības.

Šim priekšlikumam ir trīs konkrēti mērķi, kā risināt konstatētās problēmas:

1. nodrošināt skaidru, spēcīgu un **tehnoloģiju ziņā neitrālu** politisko un tiesisko regulējumu.
  2. Novērst **darbības šķēršļus**, kas traucē veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.
  3. Veicināt preventīvus pasākumus.
- 1.2. Vajadzība ieviest attiecīgos starptautiskos standartus un saistības un efektīvi vērsties pret krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem**

Eiropas Padomes Konvencijas par kibernetiskajiem (Budapeštas konvencijas)<sup>10</sup> 2. sadaļā, kura attiecas uz nodarījumiem, kas saistīti ar datoriem, pieprasīts, lai Konvencijas

<sup>6</sup> Eiropols, *stāvokļa ziņojums: krāpšana ar maksājumu kartēm Eiropas Savienībā*, 2012.

<sup>7</sup> *IATA*, 2015.

<sup>8</sup> Eiropas Komisija, *Īpašais Eiropas barometrs Nr. 423 – kibernetiskā drošība*, 2015. gada februāris.

<sup>9</sup> Komisijas dienestu darba dokuments – Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, SWD(2017)298.

<sup>10</sup> *Eiropas Padomes Konvencija par kibernetiskajiem* (ETS Nr. 185).

līgumslēdzējas puses savos valsts tiesību aktos noteiktu, ka ar datoriem saistīta viltošana (7. pants) un ar datoriem saistīta krāpšana (8. pants) ir noziedzīgi nodarījumi. Pašreizējā pamatlēmumā šie noteikumi ir ievēroti. Pašreizējo noteikumu pārskatīšana vēl vairāk uzlabos sadarbību starp policiju un tiesu iestādēm, kā arī starp tiesībaizsardzības iestādēm un privātajām struktūrām, tādējādi palīdzot sasniegt Konvencijas vispārējos mērķus, saglabājot saskanību ar tās attiecīgajiem noteikumiem.

### 1.3. Saskaņība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Šā priekšlikuma mērķi ir saskaņīgi ar šādiem politikas un tiesību aktu noteikumiem krimināltiesību jomā:

1. Eiropas mēroga **sadarbības mehānisms krimināllietās**, kas atvieglo izmeklēšanas un kriminālvajāšanas koordinēšanu (procesuālās krimināltiesības):
  - Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm<sup>11</sup>;
  - Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju tiesisko palīdzību krimināllietās<sup>12</sup>;
  - Direktīva 2014/41/ES par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās<sup>13</sup>;
  - Padomes Pamatlēmums 2005/214/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām<sup>14</sup>;
  - Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā<sup>15</sup>;
  - Padomes Pamatlēmums 2009/315/TI par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm<sup>16</sup>;
  - Direktīva 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus<sup>17</sup>;
  - Regula (ES) 2016/794 par Eiropolu<sup>18</sup>;
  - Padomes lēmums 2002/187/TI, ar ko izveido *Eurojust*<sup>19</sup>;

<sup>11</sup> [Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI](#) (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm.

<sup>12</sup> [Padomes Akts \(2000. gada 29. maijs\)](#), ar ko izstrādā Konvenciju par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās saskaņā ar 34. pantu Līgumā par Eiropas Savienību.

<sup>13</sup> [Direktīva 2014/41/ES](#) (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās

<sup>14</sup> [Padomes Pamatlēmums 2005/214/TI](#) (2005. gada 24. februāris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām.

<sup>15</sup> [Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI](#) (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā.

<sup>16</sup> [Padomes Pamatlēmums 2009/315/TI](#) (2009. gada 26. februāris) par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm.

<sup>17</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2012/29/ES](#) (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI.

<sup>18</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2016/794](#) (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI.

- Padomes secinājumi par krimināljustīcijas uzlabošanu kibertelpā<sup>20</sup>.

Lai izvairītos no fragmentācijas, kas varētu sarežģīt transponēšanu un īstenošanu dalībvalstīs, šajā priekšlikumā principā netiek ieviesti īpaši noteikumi attiecībā uz krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, kas atšķirtos no šiem vispārējiem instrumentiem. Vienīgais izņēmums ir Direktīva 2012/29/ES par noziegumos cietušo tiesībām, atbalstu un aizsardzību, kuru papildina ar šo priekšlikumu.

2. Tiesību akti, kas **paredz kriminālatbildību par rīcību**, kas saistīta ar krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu (materiālās krimināltiesības):
  - Direktīva 2013/40/ES par uzbrukumiem informācijas sistēmām<sup>21</sup>:
    - Ar šo priekšlikumu papildina Direktīvu 2013/40, risinot citu kibernetizācijas aspektu<sup>22</sup>. Abi instrumenti atbilst atšķirīgiem noteikumu kopumiem Eiropas Padomes Budapeštas konvencijā par kibernetizāciju<sup>23</sup>, kas ir starptautisks tiesiskā regulējuma atsauces dokuments Eiropas Savienībai<sup>24</sup>;
    - šis priekšlikums ir saskaņots arī ar Direktīvu 2013/40, jo tā pamatā ir līdzīga pieeja attiecībā uz konkrētiem jautājumiem, piemēram, jurisdikciju vai maksimālo sodu minimālo apmēru noteikšanu.
  - Direktīva 2014/62/ES par euro un citu valūtu krimināltiesisko aizsardzību pret viltošanu<sup>25</sup>:
    - ar šo priekšlikumu papildina Direktīvu 2014/62/ES, jo tas attiecas uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, savukārt Direktīva 2014/62/ES attiecas uz naudas viltošanu;
    - tas ir saskaņā ar Direktīvu 2014/62/ES arī tāpēc, ka tajā izmantota tā pati pieeja attiecībā uz dažiem noteikumiem, piemēram, attiecībā uz izmeklēšanas līdzekļiem.
  - Direktīva 2017/541/ES par terorisma apkarošanu:
    - ar šo priekšlikumu papildina Direktīvu 2017/541/ES, jo tā mērķis ir samazināt kopējo līdzekļu apjomu, kuri iegūti no krāpšanas bezskaidras naudas maksājumos un kuru lielākā daļa nonāk organizētās noziedzības grupējumu rīcībā smagu noziegumu, tostarp terorisma, īstenošanai.

<sup>19</sup> [Padomes lēmums 2002/187/TI](#) (2002. gada 28. februāris), ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem.

<sup>20</sup> [Padomes 2016. gada 6. jūnija secinājumi](#) par krimināljustīcijas uzlabošanu kibertelpā.

<sup>21</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2013/40/ES](#) (2013. gada 12. augusts) par uzbrukumiem informācijas sistēmām, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2005/222/TI.

<sup>22</sup> ES kibernetizācijas stratēģijā norādīts, ka “kibernetizācija parasti nozīmē dažādu noziedzīgu darbību plašu spektru, kuras ir saistītas ar datoriem un informācijas sistēmām kā galveno līdzekli vai galveno mērķi. Kibernetizācija ietver tradicionālus pārkāpumus (piemēram, krāpšana, viltošana, identitātes zādzība), ar saturu saistītus pārkāpumus (piemēram, bērnu pornogrāfijas izplatīšana tiešsaistē vai kūdīšana uz rasu naidu) un pārkāpumus, kas saistīti vienīgi ar datoriem un informācijas sistēmām (piemēram, uzbrukumi informācijas sistēmām, pakalpojumatteice un ļaunprātīga programmatūra).”

<sup>23</sup> [Eiropas Padomes Konvencijas par kibernetizāciju \(ETS Nr. 185\)](#). Direktīva 2013/40 atbilst Konvencijas 2.–6. pantam, bet jauna iniciatīva atbilst Konvencijas 7. un 8. pantam.

<sup>24</sup> Komisijas un Eiropas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos [kopīgais paziņojums par Eiropas Savienības kibernetizācijas stratēģiju – atvērta un droša kibertelpa](#).

<sup>25</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2014/62/ES](#) (2014. gada 15. maijs) par euro un citu valūtu krimināltiesisko aizsardzību pret viltošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI.

- Priekšlikums Direktīvai par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu krimināltiesībās:
  - šis priekšlikums un priekšlikums Direktīvai par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu krimināltiesībās viens otru papildina, jo tas nodrošina nepieciešamo tiesisko regulējumu, lai kā predikatīvu nodarījumu apkarotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kas saistīta ar krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos (“naudas mūļiem”).

#### 1.4. Saskaņība ar citām ES politikas jomām

Šis priekšlikums ir saskaņā ar ES Drošības programmu un ES kiberdrošības stratēģiju, jo to galvenais mērķis ir drošības uzlabošana.

Turklāt šis priekšlikums ir saskaņā ar digitālā vienotā tirgus stratēģiju, jo tās mērķis ir palielināt lietotāju uzticēšanos digitālajam tirgum, kas ir viens no šā priekšlikuma galvenajiem mērķiem. Saistībā ar digitālā vienotā tirgus stratēģiju pastāv vairāki juridiski instrumenti, kuru mērķis ir veicināt drošus maksājumus visā ES un ar kuriem arī ir saskaņīgs šis priekšlikums:

- pārskatītajā Maksājumu pakalpojumu direktīvā (MPD2)<sup>26</sup> ir ietverti vairāki pasākumi, kas uzlabos drošības prasības attiecībā uz elektroniskajiem maksājumiem un nodrošinās tiesisko un uzraudzības sistēmu attiecībā uz jauniem dalībniekiem maksājumu tirgū.
- Direktīva 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai<sup>27</sup> (Ceturrtā direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu), attiecas uz situāciju, kad noziedznieki ļaunprātīgi izmanto bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus ar mērķi slēpt savas darbības. Šis priekšlikums to papildina, novēršot situāciju, kad noziedznieki, piemēram, nelikumīgi atsavina, vilto vai falsificē bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus.
- Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai<sup>28</sup>, kurā iekļautā virtuālo valūtu definīcija ir izmantota arī šajā priekšlikumā. Ja šo definīciju maina, pieņemot pirmo priekšlikumu, attiecīgi būtu jāpielāgo arī šajā priekšlikumā iekļautā definīcija.
- Citi attiecīgie tiesību akti ir Regula (ES) 2015/847 par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju<sup>29</sup>; Regula (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju

<sup>26</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva \(ES\) 2015/2366](#) (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK.

<sup>27</sup> [Direktīva 2015/849/ES](#) (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK.

<sup>28</sup> [Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai](#), ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un Direktīvu 2009/101/EK.

<sup>29</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2015/847](#) (2015. gada 20. maijs) par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1781/2006.

un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū<sup>30</sup>; Regula (ES) 2012/260, ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārveidumiem un tiešā debeta maksājumiem euro<sup>31</sup>; un Direktīva (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (TIS direktīva)<sup>32</sup>.

Kopumā šie tiesību akti palīdz ieviest stingrākus preventīvos pasākumus. Šis priekšlikums papildina minētos tiesību aktus, ieviešot pasākumus, lai varētu piemērot sankcijas par noziedzīgu darbību un uzsākt kriminālvajāšanu, ja preventīvi pasākumi nav izdevušies.

## 2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

### 2.1. Juridiskais pamats

ES rīcības juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 83. panta 1. punkts, kurā **maksāšanas līdzekļu viltošana, datornoziedzumi un organizētā noziedzība** skaidri minēti kā īpaši smagi noziedzumi ar pārrobežu dimensiju:

*“Eiropas Parlaments un Padome, pieņemot direktīvas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, var paredzēt noteikumu minimumu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz īpaši smagiem noziedzumiem ar **pārrobežu dimensiju**, kas saistīta ar šādu nodarījumu būtību vai ietekmi vai ar nepieciešamību tos apkarot kopīgi.*

*Tās ir šādas noziedzumu jomas: terorisms, cilvēku tirdzniecība un sieviešu un bērnu seksuāla izmantošana, nelegāla narkotiku tirdzniecība, nelegāla ieroču tirdzniecība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, korupcija, **maksāšanas līdzekļu viltošana, datornoziedzumi un organizētā noziedzība...**”*

### 2.2. Valstu atšķirīgās nostājas

Pamatlēmums 2001/413/TI par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem tiek piemērots visās dalībvalstīs.

Saskaņā ar 21. protokolu par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumiem, Apvienotā Karaliste un Īrija var izlemt piedalīties šā priekšlikuma pieņemšanā. Šāda iespēja pastāv arī pēc priekšlikuma pieņemšanas.

Ņemot vērā to, ka Apvienotā Karaliste 2017. gada 29. martā ir paziņojusi par savu nodomu atstāt Savienību atbilstoši Līguma par Eiropas Savienību (LES) 50. pantam, Līgumi vairs nebūs piemērojami Apvienotajai Karalistei no izstāšanās nolīguma spēkā stāšanās dienas vai jebkurā gadījumā no dienas, kas ir divus gadus pēc paziņošanas par izstāšanos, ja vien Eiropadome, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, nelems par minētā perioda pagarināšanu. Tā rezultātā un neskarot izstāšanās nolīguma noteikumus, iepriekš minētais apraksts par Apvienotās Karalistes līdzdalību šajā priekšlikumā ir spēkā tikai līdz brīdim, kad Apvienotā Karaliste pārstās būt ES dalībvalsts.

<sup>30</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 910/2014](#) (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK.

<sup>31</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 260/2012](#) (2012. gada 14. marts), ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārveidumiem un tiešā debeta maksājumiem euro un groza Regulu (EK) Nr. 924/2009.

<sup>32</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva \(ES\) 2016/1148](#) (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā.

Saskaņā ar 22. protokolu par Dānijas nostāju Dānija nepiedalās Padomes pasākumu pieņemšanā saskaņā ar LESD V sadaļu (izņemot vīzu politiku). Tādējādi, ņemot vērā pašreiz spēkā esošos tiesību aktus, Dānija nepiedalās šā priekšlikuma pieņemšanā un tas tai nebūs saistošs.

### 2.3. Subsidiaritāte

Krāpšanai bezskaidras naudas maksājumos ir ļoti nozīmīga pārrobežu dimensija gan ES, gan ārpus tās. Tipisks gadījums var būt saistīts ar bankas karšu datu izkrāpšanu (kopēšanu) kādā ES valstī, kā arī viltotas kartes izgatavošanu, izmantojot šos datus, un skaidras naudas izņemšanu ar viltoto karti ārpus ES, lai apietu augstos drošības standartus. Šie noziegumi arvien biežāk tiek veikti tikai tiešsaistē.

Tāpēc dalībvalstis nevar pietiekami sasniegt mērķi par šādu noziegumu efektīvu apkarošanu, darbojoties atsevišķi vai nekoordinēti.

- Šie noziegumi rada situācijas, kurās uz cietušo, likumpārkāpēju un pierādījumiem var attiekties dažādi valstu tiesiskie regulējumi Eiropas Savienībā un ārpus tās. Tādējādi atsevišķām valstīm efektīva cīņa pret šo noziedzīgo darbību bez kopējiem minimālajiem noteikumiem var būt ļoti laiktīlpīga un problemātiska;
- ES mēroga rīcības nepieciešamība jau ir apliecināta, izstrādājot spēkā esošos ES tiesību aktus par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem (Pamatlēmums).
- Par ES iejaukšanās nepieciešamību liecina arī pašreizējās iniciatīvas, kuru mērķis ir saskaņot dalībvalstu pasākumus šajā jomā ES līmenī, piemēram, Īpašas Eiropola darba grupas izveidošana, kas strādā ar maksājumiem saistītas krāpšanas apkarošanas jomā<sup>33</sup>, un *EMPACT* politikas cikla prioritāte attiecībā uz operatīvo sadarbību cīņā pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos<sup>34</sup>. Šo iniciatīvu pievienotā vērtība, palīdzot dalībvalstīm minēto noziegumu apkarošanā, ir vairākkārt atzīta, apspriežoties ar ieinteresētajām personām šā priekšlikuma sagatavošanas procesā, jo īpaši ekspertu sanāksmēs.

ES rīcības pievienotā vērtība ir veicināt sadarbību ar trešām valstīm, ņemot vērā to, ka krāpšanas bezskaidras naudas maksājumos starptautiskā dimensija bieži pārsniedz ES robežas. Kopīgo noteikumu minimums ES var arī rosināt efektīvu normatīvo risinājumu trešās valstīs, tādējādi veicinot pārrobežu sadarbību pasaules mērogā.

### 2.4. Proporcionalitāte

Saskaņā ar LES 5. panta 4. punktā noteikto proporcionalitātes principu ierosinātā jaunā direktīva aprobežojas tikai ar to, kas ir vajadzīgs un samērīgs, lai īstenotu starptautiskos standartus un pielāgotu esošos tiesību aktus par nodarījumiem šajā jomā attiecībā uz jauniem draudiem. Pasākumi, kas saistīti ar izmeklēšanas līdzekļu izmantošanu un informācijas apmaiņu, ir iekļauti tikai tiktāl, cik tas nepieciešams, lai ierosinātais krimināltiesību regulējums darbotos efektīvi.

Priekšlikumā tiek definēta noziedzīgu nodarījumu jēdziena tvērums nolūkā ietvert visas attiecīgās darbības, tajā pašā laikā aprobežojoties tikai ar to, kas ir vajadzīgs un samērīgs.

<sup>33</sup> Skatīt [Eiropola tīmekļa vietni](#).

<sup>34</sup> Papildu informācija [šeit](#).

## 2.5. Juridiskā instrumenta izvēle

Saskaņā ar LESD 83. panta 1. punktu noteikumu minimuma noteikšana noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, tostarp maksāšanas līdzekļu viltošanu un datornoziegumiem, var panākt vienīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, kas pieņemta saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

## 3. EX POST NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

### 3.1. Ex post novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude

Komisija veica pašreizējā ES tiesiskā regulējuma novērtējumu<sup>35</sup> un ietekmes novērtējumu, kas pievienots šim priekšlikumam (sīkākai informācijai skatīt attiecīgo Komisijas dienestu darba dokumentu).

Novērtējumā konstatēti trīs problēmu cēloņi, katrs ar vairākiem apakšcēloņiem.

| Cēloņi                                                                                                                        | Apakšcēloņi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu dažus noziegumus nevar efektīvi izmeklēt un par tiem ierosināt kriminālvajāšanu. | a. Par dažiem noziegumiem nevar ierosināt kriminālvajāšanu, jo par nodarījumiem, kas veikti ar dažiem maksāšanas līdzekļiem (jo īpaši <b>nemateriāliem</b> līdzekļiem), dalībvalstīs piemēro atšķirīgus sodus vai arī par tiem nesoda vispār.<br>b. Par <b>sagatavošanas darbībām</b> attiecībā uz krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos efektīvi nevar ierosināt kriminālvajāšanu, jo par tām dalībvalstīs piemēro atšķirīgus sodus vai arī nesoda vispār.<br>c. Pārrobežu izmeklēšanas var kavēt tas, ka par vienu un to pašu nodarījumu dalībvalstīs piemēro <b>dažāda līmeņa sodus</b> .<br>d. Trūkumi <b>jurisdikcijas</b> piešķiršanā var kavēt efektīvu pārrobežu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. |
| 2. Dažus noziegumus nevar efektīvi izmeklēt un par tiem ierosināt kriminālvajāšanu darbības šķēršļu dēļ.                      | a. Informācijas sniegšana <b>pārrobežu sadarbības</b> pieprasījumu gadījumā var aizņemt pārāk ilgu laiku, šādi kavējot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.<br>b. Nepietiekama ziņošana tiesībsardzības iestādēm <b>publiskā un privātā sektora sadarbības</b> ierobežojumu dēļ kavē efektīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 3. Noziedznieki izmanto <b>preventīvo pasākumu</b> nepilnības, lai veiktu krāpnieciskas darbības.                             | a. <b>Informācijas apmaiņas</b> trūkumi <b>publiskā un privātā sektora sadarbībā</b> kavē preventīvus pasākumus.<br>b. Noziedznieki izmanto cietušo <b>informētības trūkumu</b> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

<sup>35</sup>

Komisijas dienestu darba dokuments – Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, SWD(2017)298.

Problēmu cēloņi liecina, ka aplūkojamais jautājums ir galvenokārt saistīts ar **regulējuma nepilnībām**, jo pašreizējais ES tiesiskais regulējums (Pamatlēmums) ir daļēji novecojis galvenokārt **tehnoloģiju attīstības** dēļ. Novērtējumā norādīts, ka šīs regulējuma nepilnības nav pietiekami novērstas ar jaunākajiem tiesību aktiem.

### 3.2. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

#### Apspriešanās pasākumi

Tika īstenoti trīs veidu apspriešanās pasākumi: atklāta sabiedriskā apspriešana, mērķtiecīga apspriešana, ko organizē Eiropas Komisija, un mērķtiecīga apspriešana, ko organizē līgumslēdzējs.

#### 1. Atklāta sabiedriskā apspriešana

Eiropas Komisija uzsāka atklātu sabiedrisko apspriešanu 2017. gada 1. martā, un šīs apspriešanas mērķis bija iegūt atsauksmes no plašas sabiedrības par problēmas definējumu, pašreizējā tiesiskā regulējuma attiecībā uz krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos atbilstību un efektivitāti, kā arī risinājumus un to iespējamo ietekmi uz pastāvošo problēmu novēršanu. Apspriešana tika slēgta pēc 12 nedēļām, 2017. gada 24. maijā.

Apspriešanas anketas aizpildīja 33 nozares speciālisti un 21 plašas sabiedrības pārstāvis. Četri speciālisti sniedza papildu ieguldījumu, iesniedzot rakstiskas atbildes. Speciālistu vidū bija:

- privāti uzņēmumi (privātais sektors);
- starptautiskas vai valsts publiskā sektora iestādes (tiesībaizsardzības iestādes, tiesu iestādes un ES iestādes un struktūras);
- tirdzniecības, uzņēmējdarbības vai profesionālās apvienības (piemēram, valstu banku federācijas);
- nevalstiskas organizācijas, platformas vai tīkli;
- profesionālie konsultāciju/juridiskie biroji/pašnodarbinātie konsultanti.

#### 2. Mērķtiecīga apspriešana, ko organizē Eiropas Komisija:

- plašas ekspertu sanāksmes ar pārstāvjiem no policijas un tiesu iestādēm no visām ES valstīm (kurus izvēlas dalībvalstis) un ekspertiem no privātā sektora (finanšu iestādes, maksājumu pakalpojumu sniedzēji, komersanti, karšu shēmas);
- dažādas sanāksmes ar ekspertiem un ieinteresētajām personām no akadēmiskajām aprindām, tiesībaizsardzības iestādēm, virtuālo valūtu nozares, patērētāju organizāciju pārstāvjiem, pārstāvjiem no privātām finanšu iestādēm un finanšu regulatoriem.

#### 3. Mērķtiecīga apspriešana, ko rīko līgumslēdzējs:

līgumslēdzējs organizēja mērķtiecīgas apspriešanas, kas ietvēra tiešsaistes aptaujas un intervijas. Sākotnējie rezultāti tika iesniegti apstiprināšanas mērķgrupai, kura sniedza komentārus un pārbaudīja apspriešanas rezultātus.

Kopumā bija iesaistītas 125 ieinteresētās personas no 25 dalībvalstīm.

## Galvenie rezultāti

- Noziedzības dimensija

Izmaksas, kas saistītas ar krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, kopumā tika uzskatītas par augstām, un tika prognozēts, ka turpmākajos gados tās pieaugs. Ieinteresētās personas no visām kategorijām saskārās ar grūtībām, cenšoties noteikt šās noziedzīgās parādības apjomu. Statistika ir reta un ne vienmēr ir pieejama. Tomēr daži statistikas dati sniedza uz konkrētiem gadījumiem balstītus pierādījumus, kas liecina par noteiktu krāpšanas bezskaidras naudas maksājumos veidu nozīmīgumu.

- Krimināltiesību normas

Lielākā daļa ieinteresēto personu uzskatīja, ka pašreizējais ES tiesiskais regulējums tikai daļēji atbilst pašreizējām drošības vajadzībām, it īpaši attiecībā uz maksāšanas līdzekļu un noziedzīgu nodarījumu definīciju. Dažas ieinteresētās personas apstiprināja, ka valsts tiesiskais regulējums būtu jāgroza.

- Kriminālprocesa tiesības

Neraugoties uz spēkā esošo tiesisko regulējumu, pašreizējais dalībvalstu sadarbības līmenis attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu tika uzskatīts par tikai daļēji apmierinošu. Plaši tika atzīts Eiropola atbalsts pārrobežu sadarbības veicināšanā.

- Ziņošana tiesībaizsardzības iestādēm

Viedokļi par ziņošanu tiesībaizsardzības iestādēm atšķīrās: dažas personas bija apmierinātas ar pašreizējo ziņošanas līmeni, savukārt citas uzskatīja, ka tas būtu jāuzlabo. Dažādu kategoriju ieinteresētās personas bija vienisprātis, ka turpmākie politikas risinājumi attiecībā uz ziņošanu ir jālīdzsvaro ar tiesībaizsardzības iestāžu faktiskajām spējām izmeklēt lietas.

- Publiskā sektora un privātā sektora sadarbība

Ieinteresētās personas uzskatīja, ka sadarbība starp publiskā un privātā sektora struktūrām ir vispārēji izdevīga un vienojās, ka tā būtu jāveicina, lai labāk cīnītos pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, jo īpaši attiecībā uz preventīviem pasākumiem.

Lielākā daļa ieinteresēto personu uzskatīja, ka būtu jāuzlabo publiskā sektora un privātā sektora sadarbība cīņā pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos. Šķiet, ka vismazāk apmierināti ir privātā sektora pārstāvji. Viņi uzskata, ka galvenie šķēršļi sadarbībai ir, piemēram, ierobežojumi iespējā apmainīties ar informāciju ar tiesībaizsardzības iestādēm un saistītajos rīkos, kurus izmanto informācijas apmaiņai.

Lielākā daļa ieinteresēto personu ir vienisprātis, ka, lai izmeklētu nodarījumu un veiktu noziedznieku kriminālvajāšanu, finanšu iestādēm vajadzētu būt iespējai spontāni izpaust noteiktus cietušās personas datus valsts policijai vai citas ES valsts policijai (piemēram, personas vārdu un uzvārdu, bankas konta informāciju, adresi u. c.).

Vairākas personas norādīja, ka šķērslis cīņai pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos ir vāja sadarbība starp privātām un publiskām iestādēm.

Privāti uzņēmumi, publiskās iestādes, tirdzniecības, uzņēmējdarbības un profesionālās apvienības kā šķēršļus veiksmīgai sadarbībai starp valsts iestādēm un privātiem uzņēmumiem, ja dalībnieki atrodas dažādās ES valstīs, minēja likumdošanu, nesaskaņotas prioritātes un uzticēšanās trūkumu, kā arī praktiskas un organizatoriskas dabas jautājumus. Gan privāti uzņēmumi, gan publiskās iestādes kā šķērslī minēja piemērotas tehnoloģijas (piemēram, sakaru kanālu) trūkumu.

- Cietušo tiesības

Ieinteresētās personas uzsvēra to, cik svarīgi ir aizsargāt krāpšanas upurus. Dažas no tām uzskatīja, ka cietušie nav pietiekami aizsargāti, lai gan iniciatīvas dalībvalstu līmenī to aizsardzībai tiek vērtētas atzinīgi. Cietušo personu apvienības ir izstrādājušas labus sadarbības mehānismus ar tiesībsardzības iestādēm. Vairākas ieinteresētās personas uzskatīja, ka cietušajiem ir jānodrošina labāka aizsardzība pret identitātes zādzību, un viņi arī uzskatīja, ka tā ietekmē gan fiziskas, gan juridiskas personas. Tādēļ cietušie būtu jāaizsargā neatkarīgi no to juridiskā statusa.

### 3.3. Ietekmes novērtējums

Saskaņā ar Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādņēm<sup>36</sup> Komisija veica ietekmes novērtējumu<sup>37</sup>, lai novērtētu, vai ir nepieciešams tiesību akta priekšlikums.

2017. gada 12. jūlijā Regulējuma kontroles padomei (RKP) tika iesniegts un ar to tika apspriests ietekmes novērtējums. Padome atzinīgi vērtēja centienus aprēķināt izmaksas un ieguvumus. Tā sniedza pozitīvu atzinumu<sup>38</sup> ar ieteikumu vēl vairāk uzlabot ziņojumu attiecībā uz šādiem galvenajiem aspektiem:

1. ziņojumā nav pietiekami paskaidrots politikas konteksts, tostarp pastāvošo un iecerēto tiesu un Eiropas mēroga sadarbības mehānismu attiecības un to papildināmība.
2. Šīs iniciatīvas mērķi, kas saistīti ar izaugsmi, šķiet pārspīlēti.

Ietekmes novērtējuma ziņojums tika pārskatīts, ņemot vērā Padomes pozitīvajā atzinumā sniegtos ieteikumus.

Pēc iespējamo politikas pasākumu apzināšanas ar mērķi risināt problēmas, kas konstatētas novērtējumā, un analizēšanas, kurus pasākumus saglabāt un no kuriem atbrīvoties, šie pasākumi tika sagrupēti politikas risinājumos. Katrs politikas risinājums tika izveidots, lai risinātu visas konstatētās problēmas. Dažādie politikas risinājumi ir kumulatīvi, t. i., ar augošu ES likumdošanas iedarbību. ņemot vērā, ka risināmā problēma būtībā ir **regulatīva nepilnība**, bija svarīgi apzināt visus regulatīvos instrumentus, lai noteiktu vissamērīgāko ES reakciju.

Apsvērtie risinājumi bija šādi.

- **risinājums A:** uzlabot ES tiesību aktu īstenošanu un sekmēt publiskā un privātā sektora sadarbības pašregulāciju;

<sup>36</sup> Vairāk informācijas par Labāka regulējuma pamatnostādņēm ir pieejams [šeit](#).

<sup>37</sup> Komisijas dienestu darba dokuments – Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, SWD(2017)298.

<sup>38</sup> Eiropas Komisijas Regulējuma kontroles padome – Atzinums par ietekmes novērtējumu – “Krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošana”, SEC(2017)390.

- **risinājums B:** ieviest jaunu tiesisko regulējumu un veicināt publiskā un privātā sektora sadarbības pašregulāciju;
- **risinājums C:** tāds pats kā risinājums B, taču ar noteikumiem par ziņošanas veicināšanu attiecībā uz publiskā un privātā sektora sadarbību, nevis par pašregulāciju, un jauni noteikumi par izpratnes veicināšanu;
- **risinājums D:** tāds pats kā risinājums C, taču ar papildu noteikumiem par jurisdikciju, kuri papildina Eiropas izmeklēšanas rīkojumu un izpildrakstu noteikumus.

**Risinājums C tika atzīts par vēlamo risinājumu** gan kvalitatīvā, gan izmaksu un ieguvumu ziņā.

Attiecībā uz ieguvumiem vēlamais risinājums pavērtu ceļu uz efektīvākiem un iedarbīgākiem tiesībsardzības pasākumiem pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, jo tas paredz noteikumu saskaņotāku piemērošana visā ES, labāku pārrobežu sadarbību un labāku sadarbību starp valsts un privāto sektoru un informācijas apmaiņu. Pastiprinot drošību, iniciatīva arī sekmētu uzticēšanos digitālajam vienotajam tirgum.

Izmaksu ziņā jaunas iniciatīvas izstrāde un īstenošana dalībvalstīm varētu izmaksāt aptuveni EUR 561 000 (vienreizējas izmaksas). Regulāras īstenošanas un izpildes izmaksas dalībvalstīm tiek lēstas aptuveni EUR 2 285 140 apmērā gadā (kopā visās dalībvalstīs).

Tā kā priekšlikumā nav paredzēti saistoši noteikumi attiecībā uz ziņošanu, nevajadzētu būt ietekmei attiecībā uz papildu izmaksām uzņēmumiem, tostarp MVU. Arī pārējie noteikumi, kas būtu iekļauti priekšlikumā, neietekmē MVU.

Kopumā paredzams, ka ierosināto pasākumu kumulatīvā ietekme uz administratīvajām un finansiālajām izmaksām būs augstāka par pašreizējo līmeni, jo izmeklējamu lietu skaits noslogotu tiesībsardzības resursus šajā jomā un tie būtu jāpalielina. Tā galvenie iemesli ir šādi:

- paplašinātās maksāšanas līdzekļu definīcijas un papildu nodarījumu, kas jānovērš (sagatavošanas darbības) dēļ, visticamāk, palielināsies lietu skaits, par kurām ir atbildīga policija un tiesu iestādes;
- būtu nepieciešami papildu resursi, lai pastiprinātu pārrobežu sadarbību;
- dalībvalstu pienākums vākt statistikas datus radītu papildu administratīvo slogu.

No otras puses, izveidojot skaidru tiesisko regulējumu, lai cīnītos pret faktoriem, kas veicina krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos, tiktu dota iespēja jau agrīnā posmā atklāt, veikt kriminālvajāšanu un sodīt par pārkāpumiem, kas saistīti ar krāpšanu. Turklāt, kaut arī publiskā un privātā sektora sadarbības uzlabošana rada izmaksas attiecībā uz resursiem, šie ieguldījumi nekavējoties atmaksājas attiecībā uz tiesībsardzības darbību efektivitāti un iedarbīgumu.

### 3.4. Normatīvā atbilstība un vienkāršošana

Kvalitatīvi šis priekšlikums var veicināt vienkāršošanu dažās jomās, piemēram:

- dalībvalstu krimināltiesību sistēmu turpmāka tuvināšana (piemēram, sniedzot vienotas definīcijas un vienotu minimālo sankciju apmēru, ko piemēro par maksimālajiem sodiem) vienkāršotu un atvieglotu sadarbību starp valstu tiesībsardzības iestādēm, izmeklējot un ierosinot krimināllietas pārrobežu gadījumos;

- jo īpaši skaidrāki noteikumi par jurisdikciju, lielāka loma valstu kontaktpunktiem, kā arī datu un informācijas apmaiņa starp dalībvalstu policijas iestādēm un ar Eiropolu varētu vēl vairāk vienkāršot sadarbības procedūras un prakses.

Nav iespējams kvantitatīvi aprēķināt vienkāršošanas potenciālu, jo trūkst datu (un dažos gadījumos nav iespējams nošķirt, kādu ietekmi atstāj tieši Pamatlēmums).

Kopumā šīs iniciatīvas normatīvās atbilstības potenciāls ir ļoti ierobežots:

1. pirmkārt, 2001. gada Pamatlēmums jau ir samērā vienkāršs tiesību akts ar ierobežotu iespēju to vēl vairāk vienkāršot.
2. Otrkārt, šīs iniciatīvas mērķis ir palielināt drošību, novēršot pašreizējos trūkumus. Tas parasti ietver vairāk administratīvo izmaksu attiecībā uz tādu noziegumu izmeklēšanu un lietu ierosināšanu, kuri direktīvā nav iekļauti, nevis ievērojamus ietaupījumus, kas rastos no pārrobežu sadarbības vienkāršošanas.
3. Treškārt, iniciatīvas mērķis nav radīt papildu juridiskās saistības uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Tā aicina dalībvalstis mudināt un veicināt ziņošanu, izmantojot atbilstošus kanālus (nevis pieprasīt obligātu ziņošanu) saskaņā ar citiem ES instrumentiem, piemēram, Direktīvu 2011/93 par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu (16. panta 2. punkts).

### 3.5. Pamattiesības

Priekšlikums ietver noteikumus, kuru mērķis ir pielāgot tiesisko regulējumu par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, pieskaņojot to jauniem un potenciāliem apdraudējumiem, un piemērot regulējumu tādiem krāpšanas veidiem bezskaidras naudas maksājumos, uz kuriem patlaban neattiecas regulējums.

Šo pasākumu galvenais mērķis ir aizsargāt cietušo tiesības un iespējamus cietušos. Izveidojot skaidru tiesisko regulējumu, kas ļautu tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm rīkoties, lai apturētu noziedzīgas darbības, kas tieši skar cietušo personu personas datus, tostarp nosakot kriminālatbildību par sagatavošanas darbībām, var panākt pozitīvu ietekmi uz cietušo un potenciālo cietušo personu tiesību uz privāto dzīvi un tiesību uz personas datu aizsardzību.

Vienlaikus visos pasākumos, kas paredzēti šajā priekšlikumā, ir ievērotas pamattiesības un pamatbrīvības, kas atzītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un ir attiecīgi jāīsteno. Lai noteiktu jebkādos ierobežojumus šādu pamattiesību un pamatbrīvību izmantošanai, ir jāievēro hartas 52. panta 1. punkts, proti, tiem piemēro proporcionalitātes principu attiecībā uz likumīgo mērķi – sasniegt vispārējas nozīmes mērķus, ko atzinusi Savienība, un aizsargāt citu personu tiesības un brīvības. Ierobežojumiem jābūt noteiktiem tiesību aktos, un tajos jārespektē Hartā noteikto tiesību un brīvību būtība.

Šajā sakarībā ir jāņem vērā vairākas Hartā nostiprinātās pamattiesības, tostarp: tiesības uz brīvību un drošību; privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība; brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt; darījumdarbības brīvība; tiesības uz īpašumu; tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu; nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību; likumības princips, noziedzīga nodarījuma un soda samērības princips, kā arī tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu.

Jo īpaši šajā priekšlikumā ievērots princips, ka noziedzīgajiem nodarījumiem un sodiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un jābūt samērīgiem. Tas ierobežo noziedzīgu nodarījumu jēdziena tvērumu tiktāl, ciktāl nepieciešamas, lai nodrošinātu efektīvu kriminālvajāšanu par

darbībām, kas rada īpašu apdraudējumu drošībai, un tas ievieš noteikumu minimumu par sankciju līmeni saskaņā ar proporcionalitātes principu, ņemot vērā pārkāpuma raksturu.

Šis priekšlikums ir arī paredzēts tam, lai nodrošinātu, ka dati par personām, ko tur aizdomās par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, tiek apstrādāti saskaņā ar pamattiesībām uz personas datu aizsardzību un spēkā esošiem tiesību aktiem, tostarp saistībā ar publiskā un privātā sektora sadarbību.

#### **4. IETEKME UZ BUDŽETU**

Šim priekšlikumam nav tiešas ietekmes uz ES budžetu.

#### **5. CITI ELEMENTI**

##### **5.1. Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija pārraudzīs šīs direktīvas īstenošanu, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu, ka stājas spēkā normatīvie akti un administratīvie noteikumi, kuri ir nepieciešami šīs direktīvas prasību izpildīšanai.

Divus gadus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Turklāt Komisija veiks novērtējumu par šīs direktīvas ietekmi sešus gadus pēc direktīvas īstenošanas termiņa beigām, lai nodrošinātu pietiekami ilgu periodu, kurā izvērtēt iniciatīvas sekas pēc tam, kad tā būs pilnībā īstenota visās dalībvalstīs.

##### **5.2. Skaidrojošie dokumenti**

Skaidrojoši dokumenti par transponēšanu nav nepieciešami.

#### **6. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI**

##### **6.1. Ierosināto pasākumu kopsavilkums**

Ar šo priekšlikumu atceļ Pamatlēmumu 2001/413/TI, atjaunina lielāko daļu tā pašreizējo noteikumu, un tas ir saskanīgs ar novērtējuma un ietekmes novērtējuma konstatējumiem (piemēram, attiecībā uz vēlamo risinājumu).

Turpmāk tabulā parādīts, kā šis priekšlikums saskan ar Pamatlēmumu, un norādīts, kuri panti ir jauni un kuri ir atjaunināti no Pamatlēmuma.

|                                                             | DIREKTĪVA                                                                              |           | PAMATLĒMUMS                                                |             | Piezīmes    |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
|                                                             | Pants                                                                                  | Apsvērums | Pants                                                      | Apsvērums   |             |
| I. Priekšmets un definīcijas                                | 1. Priekšmets                                                                          | 1–6       | Nav                                                        | 1–7         | Jauns       |
|                                                             | 2. Definīcijas                                                                         | 7–8       | 1. Definīcijas                                             | 10          | Atjaunināts |
| II. Noziedzīgi nodarījumi                                   | 3. Maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana                                        | 9         | 2. Noziedzīgi nodarījumi saistībā ar maksāšanas līdzekļiem | 8–10        |             |
|                                                             | 4. Nodarījumi, kas veikti, gatavojoties maksāšanas līdzekļu krāpnieciskai izmantošanai |           |                                                            |             |             |
|                                                             | 5. Nodarījumi, kas saistīti ar informācijas sistēmām                                   |           | 3. Nodarījumi saistībā ar datoriem                         |             |             |
|                                                             | 6. Nodarījumu izdarīšanas rīki                                                         |           | 4. Nodarījumi saistībā ar īpaši pielāgotām ierīcēm         |             |             |
|                                                             | 7. Kūdīšana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums                                |           | 5. Līdzdalība, kūdīšana un mēģinājums                      |             |             |
|                                                             | 8. Sodi fiziskām personām                                                              | 10–11     | 6. Sodi                                                    | 9           |             |
|                                                             | 9. Juridisku personu atbildība                                                         | Nav       | 7. Juridisku personu atbildība                             | Nav         |             |
|                                                             | 10. Sankcijas juridiskām personām                                                      |           | 8. Juridiskām personām piemērojamie sodi                   |             |             |
| III. Jurisdikcija un izmeklēšana                            | 11. Jurisdikcija                                                                       | 12–14     | 9. Jurisdikcija<br>10. Izdošana un kriminālvajāšana        | 11          |             |
|                                                             | 12. Efektīva izmeklēšana                                                               | 15        | Nav                                                        | Nav         |             |
| IV. Informācijas apmaiņa un ziņošana par noziegumu          | 13. Informācijas apmaiņa                                                               | 16–18     | 11. Dalībvalstu sadarbība<br>12. Informācijas apmaiņa      | 11          | Atjaunināts |
|                                                             | 14. Ziņošana par noziegumu                                                             | 19        | Nav                                                        | Nav         | Jauns       |
| V. Palīdzība un atbalsts cietušajiem un preventīvi pasākumi | 15. Palīdzība un atbalsts cietušajiem                                                  | 20–22     | Nav                                                        |             |             |
|                                                             | 16. Preventīvi pasākumi                                                                | 23        | Nav                                                        |             |             |
| VI. Nobeiguma noteikumi                                     | 17. Uzraudzība un statistika                                                           | 24        | Nav                                                        |             |             |
|                                                             | 18. Pamatlēmuma aizstāšana                                                             | 25        | Nav                                                        |             |             |
|                                                             | 19. Transponēšana                                                                      | Nav       | 14. Īstenošana [14. panta 1. punkts]                       | Atjaunināts |             |
|                                                             | 20. Novērtēšana un ziņošana                                                            |           | 14. Īstenošana [14. panta 2. punkts]                       |             |             |
|                                                             | 21. Stāšanās spēkā                                                                     |           | 15. Stāšanās spēkā                                         |             |             |

|  |     |       |                             |  |          |
|--|-----|-------|-----------------------------|--|----------|
|  | Nav | 26–29 | 13. Teritoriālā piemērošana |  | Izdzēsts |
|--|-----|-------|-----------------------------|--|----------|

Ar šo priekšlikumu:

- visaptverošāk un stingrāk definē maksāšanas līdzekļus, ietverot arī nemateriālos maksāšanas līdzekļus, kā arī digitālos maiņas līdzekļus;
- līdztekus šādu līdzekļu izmantošanai par atsevišķu nodarījumu padara nozagta vai citādi nelikumīgi atsavināta vai viltota maksāšanas līdzekļa glabāšanu, pārdošanu, iepirkšanu lietošanai, importēšanu, izplatīšanu vai citādu tā pieejamības nodrošināšanu;
- paplašina tādu nodarījumu darbības jomu, kas saistīti ar informācijas sistēmām, iekļaujot tajā visus maksājumu darījumus, tostarp darījumus, kas veikti, izmantojot digitālus maiņas līdzekļus;
- ievieš noteikumus par sodu līmeni, jo īpaši nosakot maksimālo sodu minimālo līmeni;
- par noziedzīgu nodarījumu atbildību pastiprinošos apstākļos atzīst:
- gadījumus, kad kriminālsodāmas darbības izdarītas, darbojoties noziedzīgā organizācijā, kā definēts Pamatlēmumā 2008/841/TI, bet neatkarīgi no tajā paredzētā soda;
- gadījumus, kad kriminālsodāmas darbības rada ievērojamu kaitējumu vai sniedz ievērojamu saimniecisku labumu likumpārkāpējiem. Tā mērķis ir risināt problēmas saistībā ar liela apjoma maziem atsevišķiem zaudējumiem, jo īpaši krāpšanos ar maksājumiem, kas veikti, neuzrādot karti;
- precizē jurisdikcijas apjomu attiecībā uz priekšlikumā minētajiem nodarījumiem, nodrošinot, ka dalībvalstu jurisdikcijā ir gadījumi, kad nodarījums ir izdarīts, izmantojot informācijas sistēmu, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, kamēr likumpārkāpējs var atrasties ārpus tās, vai kad likumpārkāpējs atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, bet informācijas sistēma var atrasties ārpus tās;
- precizē jurisdikcijas apjomu attiecībā uz nodarījuma sekām, nodrošinot, ka dalībvalstis spēj īstenot jurisdikciju, ja nodarījums rada kaitējumu to teritorijā, tostarp kaitējumu, kas izriet no personas identitātes datu zādzības;
- ievieš pasākumus, lai uzlabotu sadarbību Savienībā krimināltiesību jomā, stiprinot operatīvo kontaktpunktu struktūru un izmantošanu;
- uzlabo apstākļus, lai cietušie un privātās struktūras varētu ziņot par noziegumu;
- risina vajadzību sniegt statistikas datus par krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, uzliekot dalībvalstīm pienākumu nodrošināt piemērotas sistēmas izveidi, kas apkopo un sniedz statistikas datus par nodarījumiem, kuri minēti ierosinātajā direktīvā;
- nodrošina, lai cietušajiem būtu piekļuve informācijai par viņu tiesībām, pieejamo palīdzību un atbalstu neatkarīgi no tā, vai viņu mītnes valsts ir cita nekā krāpšanā vainojamās personas mītnes valsts vai valsts, kurā notiek kriminālizmeklēšana.

## **6.2. Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

*1. pants. Priekšmets* – šajā pantā izklāstīts priekšlikuma mērķis un darbības joma.

2. pants. *Definīcijas* – šajā pantā izklāstītas definīcijas, ko piemēro visā instrumentā. 2. pantā iekļauta tāda pati virtuālās valūtas definīcija kā Komisijas priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un Direktīvu 2009/101/EK<sup>39</sup>. Ja šo definīciju maina, pieņemot minēto priekšlikumu, virtuālās valūtas definīcija šajā pantā būtu attiecīgi jāpielāgo.

3. pants. *Maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana* – šajā pantā ir uzskaitīti nodarījumi, kas saistīti ar noziedzīgām darbībām, kuras tieši un tūlītēji veido krāpšanu, proti, maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana, ieskaitot nozagtus un viltotus instrumentus. Šie nodarījumi attiecas uz visiem maksāšanas līdzekļiem neatkarīgi no tā, vai tie ir materiāli vai nemateriāli, un tādējādi attiecas arī uz krāpšanu, izmantojot nozagtus vai viltotus maksājumu datus vai citus dokumentus, kuri ļauj veikt vai kurus izmanto, lai iniciētu maksājuma uzdevumu vai citu monetāro pārvedumu, tostarp virtuālo valūtu pārvedumus.

4. pants. *Nodarījumi, kas veikti, gatavojoties maksāšanas līdzekļu krāpnieciskai izmantošanai* – šis pants nosaka nodarījumus saistībā ar noziedzīgu rīcību, kas pati nav faktiskā krāpšana, kura izraisa īpašuma zaudēšanu, bet tiek veikti, gatavojoties krāpšanai. Tie ietver maksāšanas līdzekļa zādzību vai viltošanu un dažādas darbības, kas saistītas ar šo zagto vai viltoto līdzekļu tirdzniecību. Tā ietver šo līdzekļu glabāšanu, izplatīšanu vai to pieejamības nodrošināšanu izmantošanai krāpnieciskos nolūkos, tostarp gadījumos, ja likumpārkāpējs apzinās krāpnieciskas izmantošanas iespēju (*dolus eventualis*). Līdzīgi kā 3. pants, tas attiecas uz visiem nodarījumiem saistībā ar maksāšanas līdzekļiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir materiāli vai nemateriāli, un tāpat arī uz tādu rīcību kā tirdzniecība ar zagtiem identifikācijas datiem (*carding*) un pikšķerēšana (*phishing*)<sup>40</sup>.

5. pants. *Nodarījumi, kas saistīti ar informācijas sistēmām* – šis pants nosaka nodarījumus, kuri saistīti ar informācijas sistēmām un par kuriem dalībvalstīs jāparedz kriminālatbildība. Sarakstā ir ietverti elementi, kas nošķir šos nodarījumus no nelikumīgas iejaukšanās sistēmā vai nelikumīgas iejaukšanās datus saskaņā ar Direktīvu 2013/40/ES, piemēram, monetārās vērtības pārskaitījumi nelikumīgas peļņas gūšanai. Šis noteikums ir iekļauts, lai paredzētu kriminālatbildību par tādām darbībām, kā, piemēram, cietušās personas datora vai ierīces uzlaušana, lai novirzītu cietušās personas datu plūsmu uz viltotu tiešsaistes bankas interneta vietni, tādējādi panākot, ka cietusī persona veic maksājumu uz bankas kontu, kuru kontrolē likumpārkāpējs (jeb “naudas mūli”)<sup>41</sup>. Tas attiecas arī uz cita veida noziedzīgām darbībām, piemēram, domēnsagrozi (*pharming*)<sup>42</sup>, kas izmanto informācijas sistēmas, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs vai cita persona gūtu nelikumīgu peļņu.

6. pants. *Nodarījumu izdarīšanas rīki* – šajā pantā izklāstīti nodarījumi saistībā ar rīkiem, ko izmanto tādu nodarījumu izdarīšanai, kuri minēti 4. panta a) un b) punktos un 5. pantā un par

<sup>39</sup> [COM\(2016\) 450 final](#).

<sup>40</sup> Pikšķerēšana ir metode, ko izmanto krāpnieki, lai piekļūtu tādiem vērtīgiem personas datiem, kā, piemēram, lietotājevārdiem un parolēm. Visbiežāk lielam skaitam e-pasta adresātu tiek nosūtīts e-pasts no šķietami labi zināma un uzticama uzņēmuma. E-pasts var novirzīt saņēmēju uz maldinošu tīmekļa lapu, kur viņš vai viņa tiek lūgti sniegt personas datus.

<sup>41</sup> Jēdziens “darbojas kā naudas mūlis” apzīmē personu, kas starp dažādām valstīm pārved noziedzīgi iegūtus līdzekļus. Naudas mūli noziedzīgi iegūtus līdzekļus saņem savā kontā; tad tie izņem minētos līdzekļus un pārskaita naudu uz citu kontu, kas bieži atrodas ārvalstīs, bet daļu naudas patur paši sev (*ActionFraudUK*, 2017). Dažreiz viņi zina, ka šie līdzekļi ir iegūti noziedzīgi; dažreiz viņi tiek maldināti, liekot domāt, ka līdzekļi ir likumīgi.

<sup>42</sup> Domēnsagroze ir krāpšanas prakse, saskaņā ar kuru personālajā datorā vai serverī uzstāda ļaunprātīgu kodu, kas ļaunprātīgi novirza lietotājus uz krāpnieciskām tīmekļa vietnēm bez viņu ziņas vai piekrišanas.

kuriem dalībvalstīs jāparedz kriminālatbildība. Tā mērķis ir paredzēt kriminālatbildību par, piemēram, ierīču, ko izmanto datu zādzībai, kā arī ļaunprogrammatūru un tīmekļa vietņu, ko izmanto pikšķerēšanai, tīšu izgatavošanu, pārdošanu, iegādi lietošanai, importu, izplatīšanu vai citāda veida to pieejamības nodrošināšanu. Šis pants lielā mērā ir balstīts uz Pamatlēmuma 2001/413/TI 4. pantu un 3. panta d) punkta i) apakšpunktu Direktīvā 2014/62/ES par euro un citu valūtu krimināltiesisko aizsardzību pret viltošanu.

*7. pants. Kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums* – šo pantu piemēro tādām darbībām, kas saistītas ar nodarījumiem, kuri minēti 3.–6. pantā, un tajā pieprasīts, ka dalībvalstīs jāparedz kriminālatbildība par visiem nodarījumu sagatavošanas un līdzdalības tajos veidiem. Par mēģinājumu veikt 3.–6. pantā minētos nodarījumus ir paredzēta kriminālatbildība.

*8. pants. Sodi fiziskām personām* – lai efektīvi apkarotu krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, sodiem visās dalībvalstīs ir jābūt atturošiem. Saskaņā ar citiem ES instrumentiem, kas tuvina kriminālsodu līmeni, šajā pantā noteikts, ka valsts tiesību aktos paredzētais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz trīs gadiem, izņemot 6. pantā paredzētos nodarījumus, par kuriem maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz diviem gadiem. Tajā ir paredzēti bargāki sodi par nodarījumiem atbildību pastiprinošos apstākļos, proti, maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz pieciem gadiem, ja noziegumu ir veikusi noziedzīga organizācija, kā definēts Padomes 2008. gada 24. oktobra Pamatlēmumā 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību<sup>43</sup>, vai ja noziegums notiek lielā apjomā, tādējādi radot ļoti lielu vai ievērojamu kaitējumu, tostarp jo īpaši gadījumos ar zemu individuālo ietekmi, bet liela apjoma kopējo kaitējumu, vai ja nozieguma rezultātā likumpārkāpējs ir guvis kopējo labumu vismaz EUR 20 000 apmērā.

Šķiet, ka Pamatlēmuma 2001/413/TI 2.–5. pantā uzskaitītie nodarījumi vairumā dalībvalstu, kurās bija pieejama šāda informācija, ir sodāmi, piemērojot īpašas sankcijas. Tomēr kopumā tuvināšana nenotiek: lai gan visās dalībvalstīs ir ar brīvības atņemšanu saistīti sodi (vismaz nopietnos gadījumos), sodu apmērs par vienu un to pašu nodarījumu dažādās dalībvalstīs būtiski atšķiras. Līdz ar to preventīvās ietekmes līmenis dažās dalībvalstīs ir zemāks nekā citās dalībvalstīs.

Sodu līmeņu atšķirības var traucēt arī tiesu iestāžu sadarbību. Ja dalībvalsts kriminālkodeksā ir paredzēti zemi minimālie sodi, tiesībsardzības un tiesu iestādes varētu piešķirt zemu prioritāti krāpšanas ar maksājumiem, kas veikti, neuzrādot karti, izmeklēšanai un kriminālvajāšanai. Tas savukārt gadījumos, kad cita dalībvalsts lūdz palīdzību, var kavēt pārrobežu sadarbību saistībā ar savlaicīgu reaģēšanu uz šādu lūgumu. Vislielāko labumu no šādām atšķirībām sankciju līmeņos var gūt visnopietnākie likumpārkāpēji, t. i., starptautiskas organizētās noziedzības grupas, kuru operatīvās bāzes atrodas vairākās dalībvalstīs.

*9. un 10. pants. Atbildība un sankcijas juridiskām personām* – šie panti attiecas uz visiem nodarījumiem, kas minēti 3.–7. pantā. Tie paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka juridisko personu atbildība, neizslēdzot fizisko personu atbildību, un jāpiemēro efektīvas, samērīgas un atturošas sankcijas juridiskām personām. Direktīvas 10. pantā uzskaitīti sankciju piemēri.

*11. pants. Jurisdikcija* – pamatojoties uz teritorialitātes un valstspiederības principu, šajā pantā ir uzskaitītas situācijas, kurās dalībvalstīm ir jāpiemēro jurisdikcija attiecībā uz 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.

Tajā ir elementi, kas ņemti no Direktīvas 2013/40/ES par uzbrukumiem informācijas sistēmām 12. panta. Ja krāpšana un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana notiek

<sup>43</sup> [OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp.](#)

tiešsaistē, noziegums, visticamāk, aptver vairākas jurisdikcijas: tas bieži ir izdarīts, izmantojot informācijas sistēmas ārpus teritorijas, kurā fiziski atrodas likumpārkāpējs, un tam ir sekas citā valstī, kurā arī var atrasties pierādījumi. Tāpēc 11. panta mērķis ir nodrošināt, ka teritoriālā jurisdikcija attiecas uz gadījumiem, kad likumpārkāpējs un informācijas sistēma, ko likumpārkāpējs izmanto nozieguma pastrādāšanai, atrodas dažādās teritorijās.

Šajā pantā ir ietverts jauns elements, kas risina vajadzību noteikt jurisdikciju, ja kaitējums ir nodarīts citā jurisdikcijā, nevis tajā, kurā tika pastrādāts nodarījums, tostarp kaitējums, kas izriet no personas identitātes datu zādžības. Mērķis ir aptvert gadījumus, kuri nav minēti Direktīvā 2013/40/ES par uzbrukumiem informācijas sistēmām un kuri ir bieži sastopami noziegumos, kas saistīti ar krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad neviens no nodarījumiem, kas saistīts ar noziedzīgo nodarījumu (piemēram, karšu identifikācijas datu zagšana, karšu klonēšana, nelikumīga naudas izņemšana no bankomāta), nav veikts tajā dalībvalstī, kurā rodas kaitējums (piemēram, kurā cietušajai personai ir bankas konts, no kura ir nozagta nauda). Šajā gadījumā cietusī persona, visticamāk, ziņos par incidentu tās dalībvalsts iestādēm, kurā ticis konstatēts ekonomiskais zaudējums. Minētajai dalībvalstij jābūt tiesībām īstenot jurisdikciju, lai nodrošinātu efektīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kas var kalpot kā atskaites punkts izmeklēšanas darbībām, kurās var būt iesaistītas vairākas dalībvalstis un trešās valstis.

*12. pants. Efektīva izmeklēšana* – šā panta mērķis ir nodrošināt, ka izmeklēšanas līdzekļus, kas paredzēti valsts tiesību aktos attiecībā uz organizēto noziedzību vai citiem smagiem noziegumiem, var izmantot arī attiecībā uz krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, vismaz nopietnos gadījumos. Šā panta mērķis ir arī nodrošināt, ka pēc likumīga pieprasījuma informācija tiek sniegta iestādēm bez liekas kavēšanās.

*13. pants. Informācijas apmaiņa* – šā panta mērķis ir veicināt valstu operatīvo kontaktpunktu plašāku izmantošanu.

*14. pants. Ziņošana par noziegumu* – šā panta mērķis ir risināt ietekmes novērtējumā konstatēto vajadzību atbalstīt un sekmēt ziņošanu. Tā mērķis ir nodrošināt piemērotus kanālus cietušajām personām un privātajiem uzņēmumiem, lai ziņotu par noziegumiem un lai veicinātu ziņošanu bez nepamatotas kavēšanās saskaņā ar līdzīgu noteikumu Direktīvas 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu 16. panta 2. punktā. Veicamo pasākumu piemēri ir sniegti 19. apsvērumā.

*15. pants. Palīdzība un atbalsts cietušajiem* – šis pants pieprasa dalībvalstīm nodrošināt, ka personām, kas cietušas no krāpšanas bezskaidras naudas maksājumos, tiek piedāvāta informācija un kanāli ziņošanai par šādiem noziegumiem, kā arī konsultācijas par to, kā aizsargāt sevi pret krāpšanas negatīvajām sekām un pret kaitējumu reputācijai, kas no tās izriet.

Šis pants attiecas gan uz fiziskām, gan uz juridiskām personām, kuras arī ir skārušas tādu pārkāpumu sekas, uz kurām attiecas šis priekšlikums. Ar to arī tiek ieviesti noteikumi, lai attiecībā uz juridiskām personām paplašinātu vairākas konkrētas tiesības, kas piešķirtas fiziskām personām saskaņā ar Direktīvu 2012/29/ES.

*16. pants. Preventīvi pasākumi* – šis pants pievēršas vajadzībai uzlabot izpratni un tādējādi samazināt risku kļūt par krāpšanas upuri, izmantojot informēšanas un izpratnes veicināšanas kampaņas, kā arī pētniecības un izglītības programmas. Ietekmes novērtējumā tika konstatēts, ka krāpšanas bezskaidras naudas maksājumos cēlonis ir trūkumi preventīvajos pasākumos. Šajā pantā ir izmantota līdzīga pieeja kā Direktīvas 2011/93/ES par cīņu pret seksuālu

vardarbību un bērnu seksuālu izmantošanu un bērnu pornogrāfiju 23. pantā (“Preventīvi pasākumi”).

*17. pants. Uzraudzība un statistika* – šis pants attiecas uz vajadzību nodrošināt statistikas datus par krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošanu, nosakot, ka dalībvalstīm jānodrošina pienācīga sistēma, ar kuras palīdzību reģistrē, ģenerē un sniedz statistikas datus par ierosinātajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, kā arī par sistēmu efektivitātes uzraudzīšanu (aptverot visus tiesvedības posmus) cīņā pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos. Tajā izmantota līdzīga pieeja kā Direktīvas 2013/40/ES par uzbrukumiem informācijas sistēmām 14. pantā (“Uzraudzība un statistika”) un Direktīvas (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai (Ceturrtā direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu), 44. pantā. Tā mērķis ir arī risināt to, ka dati par krāpniecību pašreiz ir ierobežoti pieejami, kas palīdzētu novērtēt, cik efektīvas ir valstu sistēmas cīņā pret krāpšanu bezskaidras naudas maksājumos.

*18. pants. Pamatlēmuma 2001/413/TI aizstāšana* – ar šo pantu aizstāj pašreizējos noteikumus attiecībā uz krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošanu attiecībā uz šajā direktīvā iesaistītajām dalībvalstīm.

*19., 20. un 21. pants* – šajos pantos ietverti sīkāk izstrādāti noteikumi par transponēšanu, kas jāveic dalībvalstīm, novērtēšanu un Komisijas ziņojumu, un šīs direktīvas stāšanos spēkā.

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**

**par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,  
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punktu,  
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,  
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,  
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,  
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,  
tā kā:

- (1) krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana apdraud drošību, jo tā ir organizētās noziedzības ienākumu avots un tādējādi palīdz īstenot citas noziedzīgas darbības, piemēram, terorismu, narkotiku tirdzniecību un cilvēku tirdzniecību.
- (2) Krāpšana un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana ir šķērslis arī digitālā vienotā tirgus izveidei, jo tā grauj patērētāju uzticību un rada tiešus ekonomiskus zaudējumus.
- (3) Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI<sup>44</sup> jāatjaunina un jāpapildina ar papildu noteikumiem attiecībā uz nodarījumiem, sankcijām un pārrobežu sadarbību.
- (4) Ievērojami trūkumi un atšķirības dalībvalstu tiesību aktos krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošanas jomā var kavēt cīņu pret šāda veida noziegumiem un citiem ar to saistītiem un no tās izrietošiem smagiem un organizētiem noziegumiem un var sarežģīt efektīvu policijas un tiesu iestāžu sadarbību šajā jomā.
- (5) Krāpšanai un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanai ir nozīmīga pārrobežu dimensija, kuru pastiprina arvien lielākais digitālais komponents, kas uzsver nepieciešamību vēl vairāk tuvināt krimināltiesību aktus šajā jomā.
- (6) Pēdējos gados strauji pieaug ne tikai digitālā ekonomika, bet attīstās arī inovācijas daudzās jomās, tostarp maksājumu tehnoloģiju jomā. Jaunās maksāšanas tehnoloģijas paredz jauna veida maksāšanas līdzekļu izmantošanu, kas, radot jaunas iespējas patērētājiem un uzņēmumiem, vienlaikus palielina iespējas arī krāpniekiem. Attiecīgi, ņemot vērā šo tehnoloģiju attīstību, tiesiskajam regulējumam ir jābūt aktuālam un atjauninātam.

<sup>44</sup>

Padomes 2001. gada 28. maija Pamatlēmums 2001/413/TI par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem (OV L 149, 2.6.2001., 1. lpp.).

- (7) Lai nodrošinātu saskaņotu pieeju šīs direktīvas piemērošanai dalībvalstīs, šajā jomā ir svarīgas vienotas definīcijas. Definīcijās jāietver jauna veida maksāšanas līdzekļi, piemēram, elektroniskā nauda un virtuālās valūtas.
- (8) Piešķirot krimināltiesisku aizsardzību galvenokārt tiem maksāšanas līdzekļiem, kas ir nodrošināti ar speciālu aizsardzību pret imitāciju vai ļaunprātīgu izmantošanu, nodoms ir veicināt uzņēmēju darbību, lai viņi nodrošinātu šādu speciālu aizsardzību pašu emitētiem maksāšanas līdzekļiem un tādējādi pievienotu attiecīgajam maksāšanas līdzeklim profilakses elementu.
- (9) Ir vajadzīgi efektīvi un iedarbīgi krimināltiesiski pasākumi, lai aizsargātu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus pret krāpšanu un viltošanu. Vienota krimināltiesiska pieeja it īpaši ir vajadzīga attiecībā uz tādas noziedzīgas rīcības sastāva elementiem, kas palīdz sagatavoties maksāšanas līdzekļu faktiskai krāpnieciskai izmantošanai. Tāda rīcība kā maksāšanas līdzekļu vākšana un glabāšana ar nolūku veikt krāpnieciskas darbības, izmantojot, piemēram, pikšķerēšanu vai bankas karšu datu izkrāpšanu bankomātos (*skimming*), un to izplatīšana, piemēram, pārdodot kredītkaršu informāciju internetā, būtu pati par sevi jāatzīst par noziedzīgu nodarījumu, tieši nesaistot to ar maksāšanas līdzekļu faktisku krāpniecisku izmantošanu. Tādējādi šādai noziedzīgai rīcībai būtu jāaptver arī gadījumi, kad glabāšana, iegāde vai izplatīšana obligāti nenoved pie šādu maksāšanas līdzekļu krāpnieciskas izmantošanas, ja likumpārkāpējs ir apzinājies šādu iespēju (*dolus eventualis*). Šī direktīva neparedz sankcijas par maksāšanas līdzekļa likumīgu izmantošanu, tostarp attiecībā uz inovatīvu maksājumu pakalpojumu sniegšanu, piemēram, tādu pakalpojumu, ko kopīgi izstrādājuši finanšu tehnoloģiju uzņēmumi.
- (10) Sankcijām un sodiem par krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu vajadzētu būt efektīviem, samērīgiem un atturošiem visā Savienībā.
- (11) Ir lietderīgi paredzēt smagākus sodus, ja noziegumu ir izdarījusi noziedzīga organizācija, kā tā definēta Padomes Pamatlēmumā 2008/841/TI<sup>45</sup>, vai ja noziegums notiek plašā mērogā, tādējādi radot ļoti lielu vai ievērojamu kaitējumu cietušajiem, vai ja likumpārkāpējs ir guvis kopējo labumu vismaz EUR 20 000 apmērā.
- (12) Noteikumiem par jurisdikciju vajadzētu nodrošināt, ka kriminālvajāšana par šajā direktīvā noteiktajiem nodarījumiem notiek efektīvi. Kopumā nodarījumus vislabāk ir izskatīt tās valsts krimināltiesību sistēmā, kurā tie ir izdarīti. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānosaka sava jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas izdarīti to teritorijā, nodarījumiem, ko izdarījuši to valstspiederīgie, un nodarījumiem, kas radījuši kaitējumu to teritorijā.
- (13) Informācijas sistēmas rada problēmas attiecībā uz tradicionālo teritorialitātes jēdzienu, jo tās var izmantot un kontrolēt attālināti no jebkuras vietas. Ja dalībvalstis uzņemas jurisdikciju attiecībā uz to teritorijā izdarītiem nodarījumiem, šķiet lietderīgi izvērtēt to jurisdikcijas apjomu arī attiecībā uz nodarījumiem, kas izdarīti, izmantojot informācijas sistēmas. Šādos gadījumos jurisdikcijai būtu jāattiecas uz situācijām, kad informācijas sistēma atrodas dalībvalsts teritorijā, kaut arī likumpārkāpējs var atrasties ārpus tās, kā arī situācijām, kad likumpārkāpējs atrodas dalībvalsts teritorijā, kaut arī informācijas sistēma var atrasties ārpus tās.

<sup>45</sup>

Padomes 2008. gada 24. oktobra Pamatlēmums 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp.).

- (14) Ir jārisina sarežģītais jautājums par jurisdikcijas piešķiršanu attiecībā uz nodarījuma sekām citā jurisdikcijā nekā tā, kur faktiski notikusi darbība. Tāpēc jurisdikcija būtu jāpiešķir attiecībā uz nodarījumiem, ko izdarījuši likumpārkāpēji neatkarīgi no to valstspiederības un fiziskās klātbūtnes, taču ņemot vērā jebkādu kaitējumu, ko šāda darbība radījusi dalībvalsts teritorijā.
- (15) Ņemot vērā, ka krāpšanas un bezskaidras naudas līdzekļu viltošanas efektīvai izmeklēšanai ir vajadzīgi īpaši līdzekļi, un to nozīmi efektīvai starptautiskai sadarbībai starp valstu iestādēm, izmeklēšanas līdzekļiem, ko parasti izmanto gadījumos, kas saistīti ar organizēto noziedzību un smagiem noziegumiem, būtu jābūt pieejamiem kompetentajām iestādēm visās dalībvalstīs attiecībā uz šādu nodarījumu izmeklēšanu. Ņemot vērā proporcionalitātes principu, šādu līdzekļu izmantošanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem vajadzētu būt samērīgai ar izmeklējamā nodarījumu veidu un smagumu. Turklāt tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina savlaicīga piekļuve būtiskai informācijai, lai izmeklētu un ierosinātu kriminālvajāšanu par šajā direktīvā izklāstītajiem nodarījumiem.
- (16) Daudzos gadījumos noziedzīgās darbības ir tādu incidentu pamatā, par kuriem būtu jāziņo attiecīgajām valsts kompetentajām iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/1148<sup>46</sup>. Var būt aizdomas, ka šādiem incidentiem ir krimināls raksturs, pat ja sākumā pierādījumi par noziedzīgu nodarījumu nav pietiekami skaidri. Šajā kontekstā attiecīgie pamatpakalpojumu sniedzēji un digitālo pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina ziņot tiesībsardzības iestādēm, kā tas prasīts Direktīvā (ES) 2016/1148, lai radītu efektīvu un plašu pretestību noziedzīgiem nodarījumiem, atvieglotu vainīgo identificēšanu un to, ka tie atbild par savu rīcību. Konkrēti, drošas un noturīgākas drošības vides veicināšanai nepieciešama sistemātiska ziņošana tiesībsardzības iestādēm par tādiem incidentiem, par kuru nopietno kriminālo raksturu ir radušās aizdomas. Turklāt attiecīgā gadījumā tiesībsardzības iestāžu veiktās izmeklēšanās būtu jāiesaista datordrošības incidentu reaģēšanas vienības, kas izraudzītas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/1148 9. pantu, ar mērķi sniegt informāciju, kā to uzskata par atbilstīgu valsts līmenī, un arī nodrošināt speciālās zināšanas par informācijas sistēmām.
- (17) Galveno drošības incidentu, kā tie definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 96. pantā<sup>47</sup>, izcelsme var būt noziedzīga. Attiecīgā gadījumā maksājumu pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina dalīties ar tiesībsardzības iestādēm ziņojumos, kas tiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2366 jāiesniedz to piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm.
- (18) ES līmenī pastāv vairāki instrumenti un mehānismi, kas ļauj apmainīties ar informāciju starp valstu tiesībsardzības iestādēm, lai veiktu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem. Lai sekmētu un paātrinātu sadarbību starp valstu tiesībsardzības iestādēm un nodrošinātu, ka šie instrumenti un mehānismi tiek izmantoti pēc iespējas pilnīgāk, šai direktīvai vajadzētu stiprināt ar Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI ieviesto operatīvo kontaktpunktu nozīmi. Dalībvalstis var nolemt izmantot pastāvošo operatīvo kontaktpunktu tīklu, piemēram,

<sup>46</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

<sup>47</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

tādu, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/40/ES<sup>48</sup>. Tiem būtu jāsniedz efektīva palīdzība, piemēram, veicinot apmaiņu ar attiecīgo informāciju, kā arī tehnisku konsultāciju un juridiskas informācijas sniegšanu. Lai nodrošinātu tīkla sekmīgu darbību, katram kontaktpunktam būtu jāspēj ātri sazināties ar citas valsts kontaktpunktu. Ņemot vērā šīs noziedzīgo nodarījumu jomas būtisko pārrobežu dimensiju un jo īpaši elektronisko pierādījumu nepastāvīgo raksturu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nekavējoties risināt steidzamus pieprasījumus no minētā kontaktpunktu tīkla un sniegt atbildi astoņu stundu laikā.

- (19) Lai apkarotu krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ļoti svarīgi ir bez nepamatotas kavēšanās ziņot par noziedzīgo nodarījumu valsts iestādēm, jo tas bieži vien ir kriminālizmeklēšanas sākumpunkts. Būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu to, ka fiziskas un juridiskas personas, it īpaši finanšu iestādes, ziņo tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm. Šie pasākumi var būt balstīti uz dažāda veida darbībām, tostarp leģislatīvām, piemēram, pienākumu ziņot par aizdomām par krāpšanu, vai neleģislatīvām, piemēram, tādu organizāciju vai mehānismu izveide vai atbalstīšana, kas veicina informācijas apmaiņu vai izpratnes veicināšanas kampaņas. Visi pasākumi, kas ietver fizisku personu personas datu apstrādi, būtu jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679<sup>49</sup>. Jo īpaši, pārsūtot jebkādu informāciju par tādu nodarījumu novēršanu un apkarošanu, kas attiecas uz krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, būtu jāievēro Regulā (ES) 2016/679 noteiktās prasības, jo īpaši attiecībā uz apstrādes likumīgu pamatojumu.
- (20) Krāpšana un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana cietušajām personām var radīt nopietnas ekonomiskas un neekonomiskas sekas. Ja šāda krāpšana ietver identitātes zādzību, tās sekas bieži vien ir vēl nopietnākas, jo rada kaitējumu reputācijai, kā arī ievērojamu emocionālo kaitējumu. Dalībvalstīm būtu jāpieņem palīdzības, atbalsta un aizsardzības pasākumi, kuru mērķis ir mazināt minētās sekas.
- (21) Fiziskām personām, kuras ir cietušas no krāpšanas, kas saistīta ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ir tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/29/ES<sup>50</sup>. Dalībvalstīm būtu jāpieņem palīdzības un atbalsta sniegšanas pasākumi šādām cietušajām personām, pamatojoties uz pasākumiem, kuri pieprasīti Direktīvā 2012/29/ES, bet labāk atbilst tādu personu īpašajām vajadzībām, kuras cietušas no krāpšanas, kas saistīta ar identitātes zādzību. Šādos pasākumos būtu jāiekļauj īpaši specializēts psiholoģiskais atbalsts un padomi attiecībā uz finanšu, juridiskajiem un praktiskajiem jautājumiem, kā arī palīdzība pieejamās kompensācijas saņemšanā. Informācija un konsultācijas par aizsardzību pret šādu noziedzīgu nodarījumu negatīvajām sekām būtu jāpiedāvā arī juridiskām personām.
- (22) Šajā direktīvā būtu jāparedz tiesības juridiskām personām saņemt informāciju par sūdzību iesniegšanas procedūram. Šādas tiesības ir jo īpaši vajadzīgas maziem un

<sup>48</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/40/ES (2013. gada 12. augusts) par uzbrukumiem informācijas sistēmām, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2005/222/TI (OV L 218, 14.8.2013., 8. lpp.).

<sup>49</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

<sup>50</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

vidējiem uzņēmumiem<sup>51</sup>, un tām būtu jāsekmē labvēlīgākas uzņēmējdarbības vides radīšana mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Fiziskām personām jau ir šādas tiesības saskaņā ar Direktīvu 2012/29/ES.

- (23) Dalībvalstīm jāizveido vai jāstiprina politika krāpšanas un bezskaidras naudas līdzekļu viltošanas novēršanai un pasākumi, kuru mērķis ir mazināt risku kļūt par šādu nodarījumu upuriem un kuros izmanto informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas, kā arī pētniecības un izglītības programmas.
- (24) Ir jābūt salīdzināmi dati par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem. Attiecīgie dati būtu jā dara pieejami kompetentajām specializētajām Savienības aģentūrām un struktūrām, piemēram, Eiropolam, atbilstīgi to uzdevumiem un vajadzībām pēc informācijas. Mērķis būtu iegūt pilnīgāku pārskatu par krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas problēmu un jautājumiem, kas saistīti ar maksājumu drošību Savienības līmenī, un tādējādi palīdzēt izstrādāt efektīvāku atbildes reakciju. Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto Eiropas pilnvaras un spējas, lai sniegtu palīdzību un atbalstu attiecīgās izmeklēšanās, sniedzot informāciju par likumpārkāpēja darbības veidu Eiropolam ar mērķi veikt krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas stratēģisko analīzi un draudu novērtējumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/794<sup>52</sup>. Informācijas sniegšana var palīdzēt labāk izprast pašreizējos un turpmākos apdraudējumus un palīdzēt Padomei un Komisijai noteikt Savienības stratēģiskās un operatīvās prioritātes cīņai pret noziedzību un veidus, kā īstenot šīs prioritātes.
- (25) Šīs direktīvas mērķis ir grozīt un paplašināt Padomes Pamatlēmuma 2001/413/TI noteikumus. Tā kā veicamie grozījumi ir būtiski un to skaits ir ievērojams, skaidrības labad attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva, Pamatlēmums 2001/413/TI būtu jāaizstāj pilnībā.
- (26) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, minētās dalībvalstis ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

VAI

- (26) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste [ar vēstuli, kas datēta ...,] ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

VAI

- (26) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija [ar vēstuli, kas datēta ...,] ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

<sup>51</sup> Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums par mikro, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

<sup>52</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

## UN/VAI

- (26) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, minētās dalībvalstis nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un tām šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

## VAI

- (26) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.

## VAI

- (26) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (27) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (28) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, krāpšanai un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanai piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus kriminālsodus un uzlabot un veicināt gan kompetento iestāžu, gan fizisko un juridisko personu un kompetento iestāžu pārrobežu sadarbību, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka paredzētās rīcības mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (29) Šajā direktīvā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tiesības uz brīvību un drošību, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība, personas datu aizsardzība, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi, kā arī tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu. Nodrošināt minēto tiesību un principu pilnīgu ievērošanu ir šīs direktīvas mērķis, un tā būtu attiecīgi jāīsteno,

## I SADAĻA. PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

### 1. pants

#### *Priekšmets*

Ar šo direktīvu paredz minimālos noteikumus par noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu saistībā ar krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu.

### 2. pants

#### *Definīcijas*

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- (a) “maksāšanas līdzeklis” ir aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts, kas nav likumīgs maksāšanas līdzeklis un kas atsevišķi vai kopā ar procedūru vai procedūru kopumu ļauj turētājam vai lietotājam pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību vai iniciēt maksājuma uzdevumu, tostarp izmantojot digitālos maiņas līdzekļus;
- (b) “aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts” ir ierīce, priekšmets vai ieraksts, kas ir aizsargāts pret imitāciju vai krāpniecisku izmantošanu, piemēram, ar noformējumu, kodu vai parakstu;
- (c) “maksājuma uzdevums” ir maksājuma uzdevums, kā noteikts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 13. punktā;
- (d) “digitālais maiņas līdzeklis” ir jebkura elektroniskā nauda, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/110/EK 2. panta 2. punktā<sup>53</sup>, un virtuālās valūtas;
- (e) “virtuālās valūtas” ir vērtības digitāls ekvivalents, ko nav emitējusi centrālā banka vai valsts iestāde, kas nav obligāti piesaistīts fiduciārai valūtai, bet ko fiziskas vai juridiskas personas pieņem kā maksāšanas līdzekli un ko var pārskaitīt, glabāt vai tirgot elektroniskā veidā;
- (f) “maksājumu pakalpojums” ir maksājumu pakalpojums, kā noteikts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 3. punktā;
- (g) “maksājumu pakalpojumu lietotājs” ir maksājumu pakalpojumu lietotājs, kā noteikts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 10. punktā;
- (h) “maksājumu konts” ir maksājumu konts, kā definēts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 12) punktā;
- (i) “maksājumu darījums” ir maksājumu darījums, kā noteikts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 5. punktā;
- (j) “maksātājs” ir tāda fiziska vai juridiska persona, kura ir maksājumu konta turētāja un kura atļauj veikt maksājuma uzdevumu no šā maksājumu konta, vai gadījumā, ja

<sup>53</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

maksājumu konta nav, fiziska vai juridiska persona, kas dod maksājuma uzdevumu vai pārskaita virtuālu valūtu;

- (k) “maksājuma saņēmējs” ir maksājuma saņēmējs, kā definēts Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 9. punktā;
- (l) “informācijas sistēma” ir informācijas sistēma, kā noteikts Direktīvas 2013/40/ES 2. panta a) punktā;
- (m) “datorizēti dati” ir datorizēti dati, kā noteikts Direktīvas 2013/40/EK 2. panta b) punktā.

## II SADAĻA. PĀRKĀPUMI

### 3. pants

#### *Maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana*

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- (a) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana;
- (b) viltota vai falsificēta maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana.

### 4. pants

#### *Nodarījumi, kas veikti, gatavojoties maksāšanas līdzekļu krāpnieciskai izmantošanai*

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- (a) maksāšanas līdzekļa zādzība vai citāda nelikumīga piesavināšanās;
- (b) maksāšanas līdzekļa viltošana vai falsifikācija minētā līdzekļa krāpnieciskai izmantošanai;
- (c) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta, viltota vai falsificēta maksāšanas līdzekļa glabāšana, iegāde lietošanai, importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana, izplatīšana vai citāda tā pieejamības nodrošināšana ar mērķi izmantot to krāpnieciski.

### 5. pants

#### *Nodarījumi, kas saistīti ar informācijas sistēmām*

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par naudas, monetāras vērtības vai virtuālo valūtu pārskaitīšanu vai to pārskaitīšanas izraisīšanu, lai gūtu nelikumīgu labumu pārkāpuma izdarītājam vai trešajai personai, ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu, ja tā izdarīta tīši:

- (a) kavējot vai traucējot informācijas sistēmas darbību;
- (b) ievadot, pārveidojot, dzēšot, pārsūtot vai slāpējot datorizētus datus.

## 6. pants

### *Nodarījumu izdarīšanas rīki*

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ierīces vai instrumenta, datorizētu datu vai jebkādu citu līdzekļu, kas īpaši izstrādāti vai pielāgoti nolūkā izdarīt kādu no 4. panta a) un b) punktā vai 5. pantā minētajiem nodarījumiem, tīša krāpnieciskā nolūkā veikta izgatavošana, iegādāšanās lietošanai, importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana, izplatīšana vai citāda to pieejamības nodrošināšana, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.

## 7. pants

### *Kūdīšana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums*

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kūdīšana izdarīt 3.–6. pantā minētos nodarījumus vai palīdzēšana un atbalstīšana to izdarīšanā ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.
2. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka mēģinājums izdarīt 3.–6. pantā minētos nodarījumus ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums.

## 8. pants

### *Sodi fiziskām personām*

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem ir paredzēti iedarbīgi, samērīgi un atturoši kriminālsodi.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3. 4. un 5. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz trim gadiem.
3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 6. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz diviem gadiem.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3. 4. un 5. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz pieciem gadiem, ja:
  - (a) tie ir izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā, kā definēts Pamatlēmumā 2008/841/TI, bet neatkarīgi no tajā paredzētā soda;
  - (b) tie rada ļoti lielu vai ievērojamu kaitējumu vai kopējo labumu vismaz EUR 20 000 apmērā.

## 9. pants

### *Juridisku personu atbildība*

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūras daļa, izdarījusi kāda persona, kas veic šās juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:
  - (a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu;
  - (b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā;
  - (c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskās personas iekšienē.

2. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas veiktās uzraudzības vai kontroles trūkuma dēļ bijis iespējams, ka nodarījumu, kas minēts 3.–7. pantā, attiecīgās juridiskās personas labā izdara persona, kas ir tās pakļautībā.
3. Juridisku personu atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kas ir kāda no 3.–7. pantā minētā nodarījuma izdarītāji, uzskūditāji vai līdzdalībnieki.

#### *10. pants*

##### *Sankcijas juridiskām personām*

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības saskaņā ar 9. panta 1. punktu, piemēro iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai naudas sodu, kurš nav kriminālsods, un var ietvert citas sankcijas, piemēram:

- (a) atņemt tiesības saņemt valsts pabalstus vai atbalstu;
- (b) uz laiku vai pavisam aizliegt veikt komercdarbību;
- (c) pakļaut tiesas uzraudzībai;
- (d) likvidēt ar tiesas lēmumu;
- (e) pagaidu vai pastāvīga to uzņēmumu slēgšana, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

### **III SADAĻA. JURISDIKCIJA UN IZMEKLĒŠANA**

#### *11. pants*

##### *Jurisdikcija*

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai noteiktu tās jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 3.–7. pantā, ja:
  - (a) nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā;
  - (b) likumpārkāpējs ir tās valstspiederīgais;
  - (c) nodarījums rada kaitējumu tās teritorijā, tostarp kaitējumu, kas radies saistībā ar personas identitātes zādzību.
2. Dalībvalsts, nosakot jurisdikciju saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, nodrošina, ka tai ir jurisdikcija, ja:
  - (a) likumpārkāpējs veic nodarījumu, kamēr viņš fiziski atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, neatkarīgi no tā, vai nodarījums ir veikts, izmantojot datorus vai informācijas sistēmu attiecīgās dalībvalsts teritorijā, vai ne;
  - (b) nodarījums ir izdarīts, izmantojot datorus vai informācijas sistēmu tās teritorijā, neatkarīgi no tā, vai likumpārkāpējs izdara nodarījumu, fiziski atrodoties tās teritorijā.
3. Dalībvalsts informē Komisiju, ja tā pieņem lēmumu noteikt jurisdikciju par kādu no 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīts ārpus tās teritorijas, tostarp, ja:
  - (a) likumpārkāpēja pastāvīgā dzīvesvieta ir tās teritorijā;

- (b) nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā;
- (c) nodarījums ir izdarīts pret tās valstspiederīgo vai personu, kura ir pastāvīgais iedzīvotājs tās teritorijā.

*12. pants*  
*Efektīva izmeklēšana*

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, vienībām vai dienestiem, kas ir atbildīgi par 3.–7. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu par tiem, ir pieejami tādi efektīvi izmeklēšanas līdzekļi, kādus izmanto organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu lietās.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad valsts tiesību akti pieprasa fiziskām un juridiskām personām sniegt informāciju par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, šāda informācija bez nepamatotas kavēšanās tiek nodota iestādēm, kas izmeklē vai veic kriminālvajāšanu attiecībā uz minētajiem nodarījumiem.

## **IV SADAĻA. INFORMĀCIJAS APMAIŅA UN ZIŅOŠANA PAR NOZIEGUMU**

*13. pants*  
*Informācijas apmaiņa*

1. Lai apmainītos ar informāciju par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, dalībvalstis nodrošina, ka tām ir valsts operatīvais kontaktpunkts, kas ir pieejams divdesmit četras stundas diennaktī, septiņas dienas nedēļā. Dalībvalstis nodrošina arī to, ka ir ieviestas procedūras, lai varētu ātri reaģēt uz steidzamiem palīdzības pieprasījumiem un kompetentā iestāde astoņās stundās no saņemšanas var norādīt vismaz, vai uz pieprasījumu tiks sniegta atbilde, kādā veidā tā tiks sniegta, un minēt aptuvenu šādas atbildes sniegšanas laiku. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu izmantot jau pastāvošu operatīvo kontaktpunktu tīklu.
2. Dalībvalstis informē Komisiju, Eiropolu un *Eurojust* par 1. punktā minētajiem to izraudzītajiem kontaktpunktiem. Komisija šo informāciju nosūta pārējām dalībvalstīm.

*14. pants*  
*Ziņošana par noziegumu*

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir pieejami atbilstīgi ziņošanas kanāli, lai veicinātu ziņošanu tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām valstu iestādēm par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem bez nepamatotas kavēšanās.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai mudinātu finanšu iestādes un citas juridiskas personas, kas darbojas to teritorijā, bez liekas kavēšanās ziņot tiesībsardzības un citām kompetentajām iestādēm par aizdomām par krāpšanu, lai varētu atklāt, novērst, izmeklēt vai veikt kriminālvajāšanu par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.

## V SADAĻA: PALĪDZĪBA CIETUŠAJIEM UN PREVENTĪVI PASĀKUMI

### 15. pants

#### *Palīdzība un atbalsts cietušajiem*

1. Dalībvalstis nodrošina, ka fiziskās un juridiskās personas, kam radies kaitējums no 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, kuri veikti, ļaunprātīgi izmantojot personas datus, tiek piedāvāta konkrēta informācija un konsultācijas par to, kā aizsargāt sevi pret šādu nodarījumu negatīvajām sekām, piemēram, kaitējumu reputācijai.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka juridiskām personām, kas cietušas no šīs direktīvas 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, bez nepamatotas kavēšanās pirmajā sazināšanās reizē ar kompetento iestādi sniedz informāciju par:
  - (a) procedūrām attiecībā uz to, kā iesniegt sūdzību par nodarījumu, un viņu lomu saistībā ar šādām procedūrām;
  - (b) procedūrām sūdzību iesniegšanai, ja kompetentā iestāde neievēro viņu tiesības kriminālprocesa gaitā;
  - (c) kontaktinformāciju saziņai par viņu lietu.

### 16. pants

#### *Preventīvi pasākumi*

Dalībvalstis veic atbilstīgas darbības, tostarp ar interneta starpniecību un vajadzības gadījumā sadarbībā ar ieinteresētajām personām, piemēram, informēšanas un izpratnes veidošanas kampaņas, pētniecības un izglītības programmas, kuru mērķis ir samazināt krāpšanas gadījumu kopējo skaitu, veicināt izpratni un samazināt risku kļūt par krāpšanas upuri.

## VI SADAĻA: NOBEIGUMA NOTEIKUMI

### 17. pants

#### *Uzraudzība un statistika*

1. Vēlākais līdz [3 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] Komisija sagatavo sīki izstrādātu programmu šīs direktīvas rezultātu un ietekmes uzraudzībai. Uzraudzības programmā būtu jāizklāsta veidi, kādos, un laika intervāli, kuros dati un citi nepieciešamie pierādījumi tiks ievākti. Tajā norāda pasākumus, ko īsteno Komisija un dalībvalstis, lai vāktu un analizētu datus un citus pierādījumus un apmainītos ar tiem.
2. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas darbību, ar kuras palīdzību reģistrē, ģenerē un sniedz statistikas datus, ar ko mēra ziņošanas, izmeklēšanas un tiesvedības stadijas attiecībā uz 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.
3. Statistikas dati, kas minēti 2. punktā, aptver vismaz pastāvošos datus par 3.–7. pantā minēto nodarījumu skaitu, par ko ziņots dalībvalstīm, izmeklēto gadījumu skaitu, to personu skaitu, pret kurām uzsākts kriminālprocess un kas notiesātas par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, un dati par ziņošanas, izmeklēšanas un tiesvedības stadijām saistībā ar šiem nodarījumiem.

4. Saskaņā ar 1, 2 un 3. punktu savāktos datus dalībvalstis katru gadu nosūta Komisijai. Komisija nodrošina šo statistikas ziņojumu konsolidēta pārskata publicēšanu katru gadu un iesniegšanu kompetentajām specializētajām Savienības aģentūrām un struktūrām.

#### 18. pants

##### *Pamatlēmuma 2001/413/TI aizstāšana*

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, aizstāj Pamatlēmumu 2001/413/TI, neskarot minēto dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu minētā pamatlēmuma transponēšanai valsts tiesību aktos.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsauc uz Pamatlēmumu 2001/413/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

#### 19. pants

##### *Transponēšana*

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz [24 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā]. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsaucē.
3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmu to pasākumu tekstu, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

#### 20. pants

##### *Novērtēšana un ziņošana*

1. Komisija līdz [48 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, izvērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu. Dalībvalstis Komisijai dara zināmu visu informāciju, kas vajadzīga šā ziņojuma sagatavošanai.
2. Komisija līdz [96 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] veic novērtējumu par šo Direktīvu par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un iesniedz par to ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

#### 21. pants

##### *Stāšanās spēkā*

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā—  
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā—  
priekšsēdētājs*